न्वीक्ष्य मूर्तामूर्तादिवर्त्मना। ... तया द्वारा परं पदम् BṛĀraUBhVā. ii.3.249; **1Bi** having known or experienced तदन्वीक्ष्य प्रयुञ्जानः सीदत्यवरः HirŚS. xxvii.3.9; (159.22); ĀpaDS. ii (6). 13.10; **1Bii** having known, realised or understood अथाभिप्रेतमन्वीक्ष्य ब्रह्मणो मधुसूदनः। विषण्णचेतसं तमाह BhāgP. iii.9.27; **1C** having considered कमपि हेतुमन्वीक्ष्य तस्य हेतोः पश्चान्मीयत इत्यनुमानम् MāṭhVṛ. 10.23 (*on* 4); हरिवंशविष्णुधर्मोत्तरे ... वचनं तेषां सारान् बहुशोऽथान्वीक्ष्य सोऽप्राक्षीत् AdbhuSāg. 3.2; किंचिदन्वीक्ष्य तज्ज्ञैः व्याख्यातं तैजसत्त्वम् TattvMu. 1.59; **2** having seen or looked at तद्धैवेन्द्रोऽनुबुध्य शुको भूत्वोत्पपात। तं हान्वीक्ष्य पतन्तमुवाच JaimiBr. 1.126; तौ हान्वीक्ष्य प्रजापतिरुवाच ChāndoU. viii.8.4; यो हि मां सेवते कश्चिदथ वाप्यनुवर्तते। कैकेय्याः पुत्र-मन्वीक्ष्य स जनो नाभिभाषते Rāmā. ii.17.25; अमात्याः ... राजानं समन्ता-दन्वीक्ष्यानवलोकितवन्तो दैन्यवन्तो देवीमवापुः DaśKuC. 4.21; अन्वीक्ष्य देवं ब्रह्माणं यज्ञात्मानं च संस्थितम् KūrmaP. 663.10 (2.31); भगवान्परमेश्वरः ... प्रमथान्सुरानपि सोऽन्वीक्ष्य पूतं प्रातरुदयाद्रोमयं ब्रह्मपर्णे निधाय ... मन्त्रेण शोषयेत् BhasmJāU. 561.16; **3** having inquired after, having asked अयमायाति वै राजन्मैत्रेयो भगवानृषिः। अन्वीय (v.l. अन्वीक्ष्य) पाण्डवान्भ्रातृन्निहैवास्मद्दिदृक्षया MahāBhā. iii.11.4; **4** having gone or visited अन्वीक्ष्य दण्डकारण्यम् ... सर्वमेवानुपश्यत Rāmā. iv.40.12; **5** having sought या पुत्रसुखमन्वीक्ष्य परलोकार्थ-माश्रिता SkandP. i.(2).59.26; **6** having contemplated or thought over देवान-तिशयानानां दैत्यदानवरक्षसाम्। विनिपातनिदानानि स्वयमन्वीक्ष्य सुख्यत Yādavā. 22.35.

अन्वीक्ष्यमाण (anv-īkṣyamāṇa) *adj.* **1** (used in active sense) looked at अन्वीक्ष्यमाणः पार्श्वानि कुशहस्तः समाहितः। द्विजः ... स्नानमाचरेत् AVPari. 42(1)5; **2** being examined or investigated धर्मः ...। गन्धर्वनगराकारः प्रथमं संप्रदृश्यते, अन्वीक्ष्यमाणः कविभिः पुनर्गच्छत्यदर्शनम् MahāBhā. xii.252.13.

अन्वीत (anv-īta) *adj.* **1A** accompanied by, followed by कच्छान्ते सुरसरितो निधाय सेनामन्वीतः स कतिपयैः किरातवर्यैः। ... (वराहस्य) अनुपदमस्य संप्रतस्थे Kirātā. 12.54; नागेन्द्रैः ... अश्वैश्च ... अन्वीतः परितः ... ढक्कादि-तूर्यस्वनैः कंसः ... रङ्गस्थलं प्राविशत् HariVi.5.30; युतं चान्वीतमन्वितम् DvirūK. (Ha.)140; तं कुलीनैः ... दारकैः। अन्वीतमेव ददृशुः क्रीडन्तं विस्मयाङ्गनाः RājTa. (Ka.) 3.111; प्लवगौघैः ... साहंकारैरुद्धतमुत्पुच्छयमानैरन्वीतस्तैर-म्बुधितीराभ्यवृतत् सः Rāgh. 14.69; **1B** held मुदा रमणमन्वीतमुदारमणिभूषणाः। मदभ्रमदृशः कर्तुम् ... क्षमाः Kāvyāda. 3.30 (comm. अनुगतम्); SaraKaṇṭhā. 205.24; अन्विते। अन्वीतं स्यात् KalpaK. 233.176; **1C** associated with, SaraKaṇṭhā.205.24 (comm. हर्षेण ... संगतम्); **2** pursued अन्वीतं तृप्तिहेतोरसकृदलिकुलाकारिणा राहुणा यत् SūryaŚ. 79; **3** consisting of, including चतुर्भिरङ्गैरन्वीतम् ... डिमं विदुः RasāSu. 298.2(3.282)

अन्वीप (anv-īpa) *adj.* near the water (देशेऽनोरुः) इत्यत्र देश इति किम्? अन्वीपं वनम् JaineVṛ. 313.24 (*on* iv.3.203); देशेऽभिधेयेऽनूप इति निपात्यते अन्यत्र अन्वीपः CāndrVṛ. *on* v.2.114.

अन्वीपता (anvīpa-tā) *f.* the state of being conducive or agreeable to विधिर्घटयतीष्टार्थमानीयान्वीपतां गतः MahāP. 7.152.

अन्वीपम् (anvīpám) *adv.* [P. iv.4.28; vi.3.98] **A** along the water, along (the flow of) the river or stream पशवो वै वसतीवरीः पशूनेवारभ्यं गृहीत्वाप वसति यदन्वीपं तिष्ठन् गृह्णीयान् निर्मार्गुका अस्मात् पशवः स्युः TaiS. VI. iv.2.2; प्रतीपमन्यं ऊर्मिर्युध्यत्यन्वीपमन्यो मिथुनत्वाय MaiS. iv. 4.1 (iv.50.4); प्रतीपं यन्ति न ह्यन्वीपमष्ट वै पूर्वेण पक्षसा यन्ति PañcBr. xxv.10.12; वृषासीति यः प्रतीपम्। वृषसेनोऽसीति योऽन्वीपम् ĀpaŚS. xviii.13.5; हिमवन्त इति स्यन्दमानादन्वीपमाहार्य बलीकैः KauśiSū. 30.13; यो भद्र इत्यन्वीपमुदच्य KauśiSū. 75.16; प्रतीपमन्य ऊर्मिर्युध्यति। अन्वीपमन्य ऊर्मिर्युध्यति MahāBh. i.315.15 (*on* i.4.9); देशे इति किम्। अन्वीपम् KāśiVṛ. *on* P.vi.3.98; अन्वीपमायाता वनमारुताः MahāP. 32.171; देशं विनद्भिरन्वीतमन्वीपं भेद्यलिङ्गम् KośaKaTa. 2798; **B** along, with अन्वीपमेवैना आवार्जति न सामि प्रस्नावयेताग्नि-ष्टोमम् KāṭhS. 28.1 (ii.153.14); KapiKaS. 44.1 (256.9); **C** conducively, agreeably सोऽन्वीपं वक्ति चेदेवम् MahāP. 35.23.

अन्वीपसारणी (anvīpa-sāraṇī) *f.* river flowing down-streams अपोऽभि-जुहोति ...वृषसेनोऽसीत्यन्वीपसारणीनाम् VārāŚS. III.iii.2.11.

अन्वीपसारिणी (anvīpa-sāriṇī) *f.* river flowing downwards अपां च त्रीणि गृह्णानि...वृषसेनोऽसीत्यन्वीपसारिणीनाम् MānŚS. 187.5.

अन्वीपिक (anv-īpika) *adj.* agreeable, conducive अ(आ?)न्वीपिकः Prasā. i.826.6 (*on* iv.4.2)

अन्वीभू (anvī-bhū-) I.P. to experience गन्धेनापि पुष्पद्रुमगन्धानामन्वी(न्धी)-भवन्ति घ्राणानि TilaMañ. 148.12.

अन्वीय (anvī-ya) *ger.* **1A** having gone to or visited अयमायाति ... मैत्रेयः ...। अन्वीय पाण्डवान्भ्रातृन्निहैवास्मद्दिदृक्षया MahāBhā. iii.11.4; **1B** having pursued तान्नामृष्यत कौन्तेयः ...। अन्वीय च पुनः सर्वांस्तव पुत्रानपीडयत् MahāBhā. vi.74.17; **2** having entered एतौ हि विश्वस्य बीजयोनी रामो मुकुन्दः पुरुषः प्रधानम्। अन्वीय भूतेषु विलक्षणस्य ज्ञानस्य चेशात इमौ पुराणौ BhāgP. x.46.31; **3** having come in connection with ननु हविःपदं प्रथममुभयपदेन... अन्वीय पश्चादार्त्या संबध्यते MayūMāli. 485.15 (*on* vi.4.6)

अन्वीयमान (anv-īyamāna) *adj.* [*f.*–ā] **1A** being accompanied कौरवाणां महारथः। ... अन्वीयमानः सहितैः सोदरैः सर्वतो नृपः MahāBhā. vi. 93.26; शान्तया प्रययौ सार्धमृष्यशृङ्गः सुपूजितः। अन्वीयमानो राज्ञाथ सानुयात्रेण धीमता Rāmā. i.17.5; अन्वीयमानो वैदेह्या देशमन्यं जगाम सः Rāmā. ii.App.I.26(44); सः ... नृत्यद्भिर्गणिकाजनैः। अन्वीयमानः ... पुरीमयोध्यामविशत् BrahmāṇḍP. ii.49.23; असौ ...। शबरयुवतिभिः कौतुकोदञ्चदक्षं कृच्छ्रादन्वीयमानः ... चित्रकूटं प्रतस्थे AnargharaRā. 5.2; सा वणिक्सुता ...। आरुह्य शिबिकां तस्य दस्योर्वध्यभुवं ययौ। अन्वीयमाना रुदता पित्रा मात्रा जनेन च KathāSaSāg. xii.21.41; गिरस्ता नरपतिः ... गुरुविरहभियेव व्यर्थमन्वीयमानाः सकलजनमनोभि-र्निर्जगामाशु पुर्याः उपश्रृण्वन् Rāvaṇā. 2.72; अन्वीयमानः प्रोद्गीतमङ्गलैर्ललनाजनैः बलिः ... TriṣaŚaPuC. i.3.669; अन्वीयमानां परितो मित्रैरिव मधुव्रतैः पञ्चवर्ण-पुष्पवृष्टिं विदधुर्विबुधोत्तमाः TriṣaŚaPuC. ii.3.294; ii.6.460; विजयेनान्वीयमानः ... शार्ङ्गमारोपयच्छार्ङ्गी TriṣaŚaPuC. iv.2.255; तदा जातैः स्तनंधयैः। अन्वीयमानः सततं बलसूनुर्व्यवर्धत MalliC. 1.520; सः ... सकन्येनाऽन्वीयमानो ययौ वाराणसीं पुरीम् PārśvC. 5.252; स कामो रत्या वसन्तेन चान्वीयमानः ... इन्दुशेखरमपश्यत् PārvPa.3.7(3); वयस्यैः ... अन्वीयमानः स विजयानन्दरङ्गपरिवृढः ... उपकारिकाम् ... इष्टतमामवजगाहे ĀnandRa. 4.49 (14); **1B** being followed, being escorted स तु तेनैव रूपेण दिवं प्राप्य व्यरोचत। अन्वीयमानो रुद्रेण ... नभस्तले MahāBhā. x.18.14; सोऽभ्ययात्पुत्रशोकार्तः ... अन्वीयमानो वीरेण MahāBhā. xi.11.3; सः ... शास्त्रचिन्तकैः। अनुनीयमानो (v.l. अन्वीयमानो) दुर्बुद्धिरनुनेतुं न शक्यते HariVaṁ. 15.55; अन्वीयमानस्तेनाथ रामस्तस्माद्गुहामुखात् ... संप्रतस्थे मुदान्वितः BrahmāṇḍP. ii.25.73; (राजा) सूतमागधबन्दिभिः ... अन्वीयमानः ... चकारावभृथस्नानम् BrahmāṇḍP. ii.55.10; प्रत्युद्गम्य सुदूरमेव हरिणैरन्वीयमानो बहिः ... सायं प्रपेदे मुनिः JānaHa. 4.73; अन्यैश्च विविधैर्यानैः ...। अन्वीयमानं दिव्येन गन्धेन व्याप्तविष्टपम् PadmP. (Ra.) 6.140; अन्वीय-मानः स तु रुद्रपार्षदैः ... व्यनदत् BhāgP. iv. 5.6; संकोचबन्धपरिहारधिया सलीलमन्वीयमान इव नाथ कुमुद्वतीभिः HarVi. 39.34; त्रिदशगणवरिष्ठैरञ्जसान्वीयमानः ... निर्जगामेन्दुमौलिः HarVi. 41.1; कपिभिः ... अन्वीयमानो रामः SkandP. iii (1).2.29; (बाहुबलिः) अन्वीयमानोऽश्वारूढैः ... उपवनस्यान्तिकं ययौ TriṣaŚa-PuC.i.3.353; i.4.563; ii. 1.246; अन्वीयमानः (स्वामी) कुत्रापि दर्शनातृप्तिभिर्जनैः TriṣaŚaPuC. ii.3.305; ii.6.650; अन्वीयमानो भगवान् सुरासुरनरेश्वरैः ... जगामोपवनोत्तमम् TriṣaŚaPuC. iii.5 63; iii.5.171; श्रीसंघेन ... अन्वीयमानः स रथः पुर्यां पर्याटत् PariPar. 11.27; नडकीयप्लक्षकीयकार्शाश्वीयपुरेश्वरैः। सोऽन्वीयमानः स्वपुरीं प्रापारिष्टीयसंपदम् DvyāśraKā.15.100; अन्वीयमानो विज्ञेन स पित्रोः प्राविशद्गृहम् RājTa. (Ka.) 7.321; सपौरैः ... अन्वीयमानाः ... प्रचेलुः पाण्डुसूनवः PāṇḍaC. 18.112; अमात्यः ... एकं सुरम् ... ददर्श ... सप्तर्षिभिस्तैरभिवन्द्य-मानमन्वीयमानं च दिशामधीशैः VasaViKā. 9.2; पाटीराद्रेः परिमलभरं चोरयित्वा प्रधावन्नाक्रोशद्भिर्मधुपनिकरैः पृष्ठतोऽन्वीयमानः। आस्ते स्वैरं पवनतरुणः MayūSaṁ. 2.5; अन्वीयमाना महता बलेन ... समाससाद क्रमशो विदर्भान् Nalābhyu. 8.41; असौ अन्वीयमानः स्वैः ... अभिनवनगरमाससाद ĀnandRa. 3.25 (1); **1C** being pursued अन्वीयमानस्तैर्वाली भ्राजतेऽम्बरमध्यगः अन्वीयमानो मेघौघैर-म्बरस्थ इतांशुमान् Rāmā. vii. 34.24 (Bombay Ed.); धूर्तैरन्वीयमानाः स्फुटचतुर-कथाकोविदैर्वेशनार्यो नालंकुर्वन्ति रथ्याः MudrāRā.3.10; सः ... असुरैः ... अन्वीयमानस्तरसा क्रुद्धो भीतः परापतत् BhāgP.iii.20.24; **2A** being semantically realated पश्चात् कथंभावाकाङ्क्षया अन्वीयमानानामिध्मबर्हिरादीनां देवतास्वरूप-घटकत्वायोगात् ... यूपस्य हविर्भागित्ववादः BhāṭṭCan. xiv.2.2; वाक्यव्यतिरेकेऽपि पदार्थान्वयेऽन्वीयमानः पदार्थनिमित्त एव वाक्यार्थप्रत्ययः NyāyRa. 947.9 (*on* 7.359); कारकपदार्थाः क्रियापदार्थेनान्वीयमानाः ... साध्यायमानतां प्राप्नुवन्ति KāvyPra. 226.2; Kāvyānu. (He.) 33.8; विशिष्टं प्रति विशेषणतयान्वीयमानं पूर्वविशेषणस्यापि विशेषणं भवति ŚrutaPra. iA. 89.8 (*on* i.1.1); अन्वीयमानयोः पदार्थयोरनन्वये अनिवृत्ताकाङ्क्षत्वम् MīmāKau. iii (2). 121.21 (*on* ii.1.47); BhāṭṭDī. i. 104.6 (*on* ii.1.15); करणत्वेनान्वीयमानेन धात्वर्थेनोद्भिदादीनाम् ... अन्वयो न संभवति MayūMāli.56.1 (*on* i.4.2); **2B** being connected or related यथा दण्डिनान्वीयमानस्य दण्डेनाप्यन्वयः तथा ... यागस्य विशेषणीभूतस्वर्गेणाप्यन्वयो